

такава ситуация заплащането се уговаря предварително. *"Щом свиращът не е ерген, пазаряват го да свири вечерта и на хорото. Плащат му. Като съберат краваите, краваите ги прогадат. Зимат някоя печалба, отделят от тях - плащат на гайдаджията, на свиркаря. Ако е ерген, пак трябва да му платят, щото той е извън работата на песните - ем свири, ем пей. Пак жи му дадат дестина-двайси лева - повече, отколкото другите си делят"* (5); *"Съберат са, казват им "малкия кол", "големия кол". Отиват, пазаряват гайдара. Кавал ша намерят, цигулка (т.е. гъдулка - Н.Р.) ша намерят - трябва да има свиращ при тях. Тръгнува с тях, пеят вечерта. И женен да ѝ, и ерген да ѝ - ходи. И като ерген, плащат му. Ако е ерген, пей. Ако е женен, не пей - само свири"* (1). Поведението на свираща в коледуването е регламентирано и във всеки момент от обряда той знае какво да извърши.

Интересно е и наблюдението за външния вид на музиканта сред другите участници в коледарската група. По-възрастните женени свиращи са в "обикновени дрехи" и без украса. Преобладава информацията, че когато е ерген, музикантът не се отличава от останалите коледари по специалните допълнения в облеклото, калпакът му е украсен: *"Свиращът е облечен като другите, накичен. Сичко накичено - чимшир, по калпаците китки от чимшир"* (6). В с. Бял кладенец обаче "свираща не е накичен; и да ѝ ерген, пак не са кичи; и да пей, не са кичи" (5); *"свиращите са облечени като другите; те накичени, а свираща не е накичен, няма нищо"* (1). Различията в облеклото на коледарите и свираща също са част от регламента и отправят към спецификата в различните обредни роли.

Маскарадни игри

В две от проучваните сливенски села (Млекарево и Бял кладенец) маскиранията се правят срещу Нова година (Василвден). В с. Сокол персонажите в обряда "Камила" обикалят селото през три последователни нощи - срещу Йорданвден, Ивановден и Бабинден. "Камила" правят и в Млекарево, а в Бял кладенец маскарадните игри са два вида - "Камила" или "Мечка", според решението на участниците.

Описанията от отделните, макар и близки села, показват известни различия не само в детайлите на действието, но и в социалния статус на участниците, предпочитаните музикални инструменти, броя и типовете персонажи.

Описание на гъдулар от с. Сокол: *"Камилата" - дяла са едно дърво. Един*